

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ

(η θεωρία του κεφαλαίου προέρχεται από το ψηφιακό εκπαιδευτικό βοήθημα των λατινικών του υπουργείου)

Ο **προσδιορισμός του τόπου** εκφέρεται γενικά με εμπρόθετη αιτιατική ή αφαιρετική. Ειδικότερα έχουμε και τις εξής περιπτώσεις:

1. Στάση σε τόπο

Η στάση σε τόπο δηλώνεται:

- με τοπικά επιρρήματα (ibi, hic, illic)
- με την πρόθεση in + αφαιρετική (in Italiā)
- με απλή γενική ή αφαιρετική

Απλή γενική, όταν έχουμε ονόματα πόλεων (ή μικρών νησιών) α΄ και β΄ κλίσης ενικού αριθμού.

Απλή αφαιρετική, όταν έχουμε ονόματα πόλεων (ή μικρών νησιών) α΄ και β΄ κλίσης πληθυντικού αριθμού

ή γ΄ κλίσης οποιουδήποτε αριθμού.

π.χ. sum Romae, sum Ephesi, sum Athenis, sum Carthagine

Σημείωση:

Χρησιμοποιείται απλή αφαιρετική για τη δήλωση του τόπου, όταν ο τόπος έχει μπροστά του προσδιορισμό και κυρίως το επίθετο **totus** και την αντωνυμία **ipse**.

π.χ. totis castris, ipsa Romā

2. Κίνηση προς τόπο

Η κίνηση προς τόπο δηλώνεται:

- με τις προθέσεις in, ad + αιτιατική
- με απλή αιτιατική, όταν έχουμε ονόματα πόλεων (ή μικρών νησιών).

π.χ. eo in Asiam, eo in Italiam, eo Romam, eo Carthaginem

3. Κίνηση από τόπο

Η κίνηση από τόπο δηλώνεται:

- με τοπικά επιρρήματα (inde, illuc, quo)
- με τις προθέσεις ab, ex, de + **αφαιρετική**
- με απλή **αφαιρετική**, όταν έχουμε ονόματα πόλεων (ή μικρών νησιών).

π.χ. venio ex Asiā, venio ab Italiā, venio Romā, venio Carthagine

σημείωση 1: Τρεις τύποι του ουσιαστικού **domus** χρησιμοποιούνται επιρρηματικά ως προσδιορισμοί του τόπου:

domi = στο σπίτι, στην πατρίδα (στάση σε τόπο) [αρχ. οἴκοι]

domum = στο σπίτι, στην πατρίδα (κίνηση σε τόπο) [αρχ. οἴκαδε]

domo = από το σπίτι, από την πατρίδα (απομάκρυνση) [αρχ. οἴκοθεν]

σημείωση 2: Στο κείμενο 34 υπάρχει εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο με όνομα πόλης (in Literno). Στη συγκεκριμένη περίπτωση δηλώνεται όχι η πόλη, αλλά η ευρύτερη περιοχή, όπου βρισκόταν η έπαυλη του Σκιπίωνα.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ο **προσδιορισμός του χρόνου** δηλώνεται με τους εξής τρόπους:

1. με **επιρρήματα** (postea, iam, tum, nunc, deinceps, mox, diu, semper).

Τα επιρρήματα **post** και **ante** συνοδευόμενα από **αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς** δηλώνουν το πόσο μετά ή πόσο πριν συνέβη κάτι.

π.χ. paulo post = λίγο αργότερα [23], paucis ante diebus = πριν από λίγες μέρες

2. με **εμπρόθετους προσδιορισμούς**

π.χ. post victoriam = μετά τη νίκη [29], ante tertium diem = πριν από 3 ημέρες [25]

3. με **χρονικές προτάσεις**

4. με **χρονικές μετοχές**

5. με **πλάγιες πτώσεις**.

Πιο συγκεκριμένα:

- με απλή **αφαιρετική** για να δηλωθεί το πότε έγινε κάτι. π.χ. quodam die = κάποια μέρα [25]
- με απλή **αιτιατική** για να δηλωθεί το πόση διάρκεια είχε. π.χ. paucos menses = για λίγους μήνες [28]
- με απλή **αφαιρετική** για να δηλωθεί το μέσα σε πόσο χρόνο ή ύστερα από πόσο χρόνο έγινε κάτι.
π.χ. **quo** Carthago deleta est = κατά τη διάρκεια του οποίου η Καρχηδόνα καταστράφηκε [25]